

Ed. 553. Frumvarp til laga

um stríðsslysaftryggingu íslenskra skipshafna.

(Eftir 2. umr. í Ed.).

I. KAFLI

Um Stríðstryggingafélag íslenskra skipshafna.

1. gr.

Nafn váttryggingafélags þess, sem hér ræðir um, er Stríðstryggingafélag íslenskra skipshafna. Heimili félagsins og varnarþing er í Reykjavík.

2. gr.

Hlutverk félagsins er að tryggja fyrir stríðsslysum skipshafnir á íslenskum skipum og safna sjóðum, er geri félaginu fært að auka eigin ábyrgð á áhættum, er það tekur að sér.

Þegar stjórn félagsins telur núverandi aðalhlutverki þess lokið, skal nota sjóði þess sem fjárhagsgrundvöll almennra endurtrygginga í landinu, einkum sjótrygginga, er síðar verður nánar kveðið á um í lögum.

3. gr.

Skylt er að kaupa hjá félaginu tryggingar þær, er um ræðir í 1. mgr. 2. gr., ef félagið getur tekið þær að sér að dómi félagsstjórnar.

Heimilt er félaginu að taka sams konar tryggingar á erlendum skipum í íslenskri þjónustu.

4. gr.

Fjárhagsgrundvöllur félagsins er:

- I. Varasjóður, er safnast eftir 31. desember 1943.
- II. Áhættufé, sem gert er ráð fyrir, að verði eigi minna en 3 milljónir króna, og kemur fram á þennan hátt:
  - A. Varasjóður félagsins, eins og hann verður samkv. reikningsskilum í árslok 1943, að því leyti, sem hann verður eigi greiddur af hendi samkvæmt 5. gr.
  - B. Upprunalegt áhættufé, er nemur kr. 600000 og skiptist þannig: Ríkissjóður ábyrgist 60% eða kr. 360000. Tryggingafélögin þrjú, Tryggingarstofnun ríkisins, Brunabótafélag Íslands og Sjóváttryggingafélag Íslands h.f., ábyrgjast 10%

hvert eða samtals kr. 180000. Útgerðarmenn, sem tryggt hafa skip sín hjá félaginu í millilandasiglingum, hafa lagt fram 10% eða kr. 60000.

C. Fé, er útgerðarmenn hafa lagt fram sem áhættufé, en hefur eigi verið í áhættu til þessa.

III. Almennur endurtryggingarsjóður, sbr. 2. gr. og 3. mgr. 6. gr., sem er sameignarsjóður.

IV. Bónussjóður, sbr. 3. mgr. 6. gr., sem er séreignarsjóður. Framangreint fé er til tryggingar skuldbindingum félagsins, þannig að fyrst er varasjóður (I), næst áhættufé (II A, B og C hlutfallslega), þá hinn almenni endurtryggingarsjóður (III) og loks bónussjóður (IV).

Engir þeirra, sem þátt taka í félaginu, ábyrgjast skuldbindingar þess umfram áhættufé, framangreinda sjóði og tekjuafgang, sem er í vörzlu félagsins á hverjum tíma.

5. gr.

Félagsstjórnin gerir sundurliðaða skrá um alla þá aðila, sem hlutdeild eiga í varasjóði og tilkall til bónus miðað við árslok 1943. Skráin skal gerð samkvæmt ákvæðum reglugerðar nr. 33 12. marz 1941, um úthlutun tekjuafgangs og skiptingu á eignum félagsins. Hún skal lögð fram á skrifstofu félagsins hlutaðeigendum til sýnis, þegar er reikningar ársins 1943 eru fullgerðir og eigi síðar en 1. júlí 1944. Þegar skráin hefur verið lögð fram, skal það birt í Lögbirtingablaðinu og fjáreigendum gert aðvart um frest til útborgunar.

Krefjist einhver útborgunar að sinum hluta, verður honum greidd sú upphæð, er honum ber eftir 2. janúar 1946, að því leyti, sem hennar þarf eigi með til fullnægingar á skuldbindingum félagsins.

6. gr.

Réttur til útborgunar samkv. 5. gr. fellur niður, ef krafa um hana er eigi komin fram innan fjögurra mánaða, frá því að auglýsing um framlagningu skrárinnar er birt, sbr. 1. mgr. 5. gr., og fer þá um féð á þann hátt, er hér segir:

Hluti hvers eins í varasjóði verður áhættufé, sbr. 4. gr. II. A. og 7. gr.

Tekjuafgangur, sem þá er eftir, þarf með talinn bónus, skiptist þannig, að 50% renna í hinn almenna endurtryggingarsjóð, sbr. 4. gr. III., en 50% í bónussjóð, sbr. 4. gr. IV. Fé í bónussjóði skiptist milli eigenda í hlutfalli við greidd iðgjöld samkvæmt reglum þeim, er gilt hafa. Um sjóðinn gilda síðan hinar almennu reglur laganna, sbr. 4. lið B, 9. gr.

Ef eigandi óskar þess, áður en réttur hans til útborgunar fellur niður samkv. 1. mgr., er félagsstjórn heimilt að gera að áhættufé fé, sem annars skyldi renna í bónussjóð. Heimild þessi er takmörkuð þannig, að áhættufé einstaklinga, annarra en tryggingafélaganna, verði ekki hærra en áhættufé rikissjóðs. Samsvarandi réttur fylgir bónuseign, sem í vörzlu félagsins er frá fyrri árum.

Eigi má verja fé úr rikissjóði í þessu skyni, en rikisstjórninni er heimilt að verja til áhættufjárútkningar allri varasjóðseign rikissjóðs í félaginu svo og bónussjóði. Enn fremur heimilast rikisstjórninni að hækka ábyrgð rikissjóðs, sbr. II. lið B 4. gr., eftir því sem nauðsyn krefur, til þess að mæta áhættufjárframlögum einstaklinga úr varasjóðseign þeirra.

Tryggingafélögin þrjú, sem þátt taka í félaginu, eiga rétt til þess að auka áhættufé sitt, þannig að það nemi 20% af öllu áhættufé félagsins.

Rétt þennan eiga þau að jöfnu hvert, en eignast tvö rétt eins og eitt tveggja.

Þessi réttur fellur niður á sama hátt og réttur samkv. 4. málsg.

Þurfi að takmarka rétt einstakra manna til framlagningar áhættufé, skal það gert hlutfallslega.

7. gr.

Félagsstjórn gefur eigendum áhættufjár þess, sem framlagt er, hverjum um sig viðurkenningu fyrir því, hve mikið áhættufé þeir hafi lagt fram, enda nemi upp-

hæðin a. m. k. 1000 kr., en lægri upphæðir verða greiddar fjáreigendum samkv. 5. gr. Verði féð eigi sótt innan fjögurra ára, rennur það í hinn almenna tryggingasjóð.

Skirteini þessi skulu greina nafn eiganda og heimilisfang, upphæð inneignarinnar og númer skirteinis. Um þau gilda þessar reglur, er getið skal um í hverju skirteini:

1. Eigandi er háður lögum, sem um félagið eru sett á hverjum tíma.
2. Skirteinið veitir atkvæðisrétt við kosningar í stjórn félagsins, sbr. 8. gr., samkv. reglum, er félagsstjórn setur um þá kosningu, en ekki annan rétt til afskipta af málum þess.
3. Féð er óuppsegjanlegt.
4. Skirteinið verður ekki framselt né veðsett eða látið af hendi á annan hátt, nema félagsstjórn samþykki, og á hún fyrir félagsins hönd innlausnarrétt á því fyrir matsverð dómkvaddra manna.
5. Skirteinið veitir rétt til hlutdeildar í arði félagsins samkvæmt því, sem félagsstjórn ákveður á hverjum tíma, þó aldrei yfir 6%, sbr. þó 3. lið 9. gr.
6. Skirteinum fylgir skattfrelsi samkv. 10. gr.

8. gr.

Stjórn félagsins skal skipuð 5 mönnum. Tilnefnið ríkisstjórnin tvo þeirra, og er annar formaður stjórnarinnar. Þann þriðja tilnefna tryggingafélögin þrjú, sem þátt taka í félaginu, og ákveða þau nánar sjálf, hvernig þeirri tilnefningu er hagað. Þann fjórða og fimmta tilnefna aðrir eigendur skirteina þeirra, sem um ræðir í 7. gr.

Farist tilnefning fyrir af hálfu einhvers framangreindra aðila, á ríkisstjórnin tilnefningarréttinn.

Stjórnin skiptir sjálf með sér verkum, sbr. þó 1. mgr., og ákveður starfstilhögun félagsins svo og laun sín, en samþykkt skulu þau af ráðherra.

Stjórnin er tilnefnd til þriggja ára í senn. Núverandi stjórn gegnir þó störfum, til þess er tilnefning fer fram árið 1945, en ríkisstjórnin og skirteiniseigendur, sem kosningarrétt eiga samkv. 1. mgr., tilnefna sinn manninn hvor í stjórnina, þegar kosning hefur farið fram samkv. 7. gr.

9. gr.

Tekjuafgangi félagsins skal ráðstafað þannig:

1. Í varasjóð skal fyrst leggja allt að 10%.
2. Til vaxtagreiðslu 4% af bónussjóði, sbr. IV. lið 4. gr.
3. Til arðgreiðslu af innborguðu áhættufé eigi yfir 6%.

Ef hagur félagsins leyfir, getur stjórn þess ákveðið, að nota megi arð, er síðar fellur til, til þess að jafna arðgreiðslur fyrri ára, þannig að meðalársarður verði allt að 6%.

4. Það, sem þá er eftir, skiptist þannig:

A. 50% skulu lögð í hinn almenna endurtryggingasjóð, sbr. 2. gr., III. lið 4. gr. og 3. mgr. 6. gr.

B. 50% fá iðgjaldsgreiðendur sem bónus í hlutfalli við greidd iðgjöld, þannig að féð verður ekki greitt af hendi fyrr en að 5 árum liðnum, frá því er það var lagt í sjóðinn, en þá skal féð greitt.

10. gr.

Allt framlagt áhættufé félagsins, hvaðan sem það er runnið, og skirteinin, sem um það verða gefin, eru undanþegin öllum sköttum og gjöldum til ríkis, bæjar- eða sveitarfélaga, öðrum en eignarskatti til ríkis, en útborgaður arður í hverri mynd, sem er, er skattskyldur samkvæmt almennum skattalögum á hverjum tíma.

Á sama hátt er fé í bónussjóði undanþegið öllum sköttum, meðan það er eigi af hendi greitt.

Ákvæði þessarar greinar raska ekki skatthlunninum, er einstakir þátttakendur í félaginu kunna að njóta að lögum.

11. gr.

Sjóðir og annað fé, sem að dómi félagsstjórnar þarf eigi að vera handbært, skal ávaxta í rikistryggðum verðbréfum. Heimilt er að ávaxta fé í öðrum verðbréfum, sem skráð eru opinberu gengi, þó ekki hlutabréfum.

Heimilt er og að ávaxta allt að 20% af sjóðum félagsins i fasteignum þess sjálfs.

12. gr.

Reikningsár félagsins er almanaksárið.

Reikningar þess skulu endurskoðaðir af tveim endurskoðendum, öðrum tilnefndum af aðalendurskoðanda ríkisins, hinum af skirteiniseigendum þeim, er kosningar-rétt hafa á tveim mönnum í félagsstjórn samkv. 7. gr.

13. gr.

Félagið er undanþegið öllum opinberum sköttum og gjöldum, hvort heldur er til ríkis eða bæjarfélaga.

Skirteini þess og önnur skjöl, er það gefur út, eru ekki stimpilskyld.

II. KAFLI

Um stríðstryggingar.

14. gr.

Skylt er að tryggja fyrir stríðsslysum skipshafnir á öllum íslenskum skipum og bátum, ef skylt er að slysatryggja þær samkvæmt lögum nr. 74 31. des. 1937. Tryggingarskylda þessi hvílir á sömu aðilum og skyldan til að tryggja skipshafnirnar hinni almennu slysatryggingu samkvæmt nefndum lögum.

15. gr.

Með stríðsslysum er átt við öll slys, sem verða beinlínis af völdum styrjaldar eða borgaraóeirða, þar sem vopnum er beitt. Ef styrjaldaraðgerðir eru aðeins meðvaldandi að slysinu, má lækka skaðabætur um þriðjung eða tvo þriðju hluta eða fella þær alveg niður, eftir því hve mikinn þátt aðrar orsakir teljast eiga í slysinu.

Trygging samkvæmt lögum þessum tekur einnig til þess, er skipshöfn ferst með skipi, sem tynist, án þess að til spyrjist, hversu týnzt hefur. Þó má lækka skaðabætur eða fella þær niður með öllu, á sama hátt og fyrr greinir, eftir því hve miklar líkur eru fyrir því, að skipið hafi farizt af öðrum orsökum en styrjaldaraðgerðum, nema sérstaklega hafi verið um samið milli útgerðarmanns eða skipverja og félagsins, að það taki fulla áhættu gegn ákveðnu viðbótargjaldi. Takmörkun þessi tekur ekki til skipshafna skipa, þegar þau eru í millilandasiglingum.

16. gr.

Lögboðin trygging skipshafna samkvæmt lögum þessum fær gildi, þótt farizt hafi fyrir að tryggja.

Nú eru samningar gerðir um hærri tryggingarupphæðir en ákveðnar eru í lögum þessum, og skulu aðilar tilkynna það félaginu í ábyrgðarbréfi eða með símskeyti. Gengur tryggingin þá þegar í gildi, sbr. 17. gr.

17. gr.

Ákveða skal með reglugerð hámark þeirra dánartrygginga, sem félagið má taka að sér í eigin áhættu á hverju skipi í einni og sömu ferð.

Ef sú upphæð nægir ekki til lögboðinnar eða umsaminnar tryggingar á skipshöfninni, skal félagið þó taka það, sem á vantar, enda sé endurtrygging fáanleg hjá öruggu váttryggingafélagi, að dómi félagsstjórnar.

Sé slík endurtrygging ekki fáanleg, eða ef hún ferst fyrir vegna vanrækslu þess, sem tryggingarskyldan hvílir á samkv. 14. gr., ábyrgist rikissjóður, gegn iðgjaldi, er ráðherra ákveður eftir tillögum félagsstjórnar, þann hluta hinnar lögboðnu tryggingar, sem umfram er eigin áhættu félagsins.

18. gr.

Útgerðarmanni ber hverju sinni að tilkynna félaginu eða umboðsmanni þess, fyrir hvaða upphæð hann þarf að tryggja skipshöfn sína, og veita aðrar þær upplýsingar, er þýðingu hafa fyrir áhættuna.

Nú rennur trygging út, og skal hún þá endurnýjuð óbreytt á kostnað útgerðarmanns, ef hann hefur ekki tilkynnt félaginu í tæka tíð, að henni skuli breytt eða hún falla niður. Útgerðarmaður ber ábyrgð á því, að váttryggingaupphæðir séu nægilega háar.

Ef vanrækt hefur verið að tryggja þá, sem tryggja ber, á félagið engu að síður kröfu á iðgjaldi fyrir áhættuhluta sinn, samkvæmt almennum reglum sínum.

Útgerðarmönnum ber að bæta félaginu, eða eftir atvikum rikissjóði, allt tjón, er hlýzt af röngum eða villandi upplýsingum þeirra eða annarri vanrækslu á tryggingum, er þeim ber að sjá um.

19. gr.

Iðgjöld ákveður stjórn félagsins fyrir ákveðna ferð eða ákveðinn tíma, í samræmi við áhættuna, þegar trygging hefst eða er endurnýjuð, og með hliðsjón af því, hvað sams konar tryggingar kosta erlendis. Iðgjöldin hafa lögtaksrétt og hvíla sem lögveð á skipinu eða váttryggingarbótum þess.

20. gr.

Fyrir hvern tryggðan skipverja greiða útgerðarmenn fiskiskipa 5 rúmlesta (brúttó) og stærri 4 kr. í iðgjald á viku, en útgerðarmenn smærri báta 2 kr. á viku. Það, sem vantar á fullt iðgjald, greiðir rikissjóður, enda fær hann uppbót (bónus), er þessir útgerðarmenn kunna að eignast tilkall til.

Hlunninda samkv. þessari grein njóta aðeins skip innan við 80 rúmlestir brúttó, enda hafi þau ekki siglt til útlanda á almanaksárinu.

21. gr.

Skráningarstjórar skipshafna skulu senda félaginu afrit af skráningu skipshafna á tryggingarskyld skip.

Þeir skulu og annast innheimtu iðgjalda og umboðsmennsku, eftir því sem félagsstjórn ákveður, gegn þóknun, er um semst við hana.

Verði ágreiningur, sker ráðherra úr.

III. KAFLI

Um stríðsslysabætur.

22. gr.

Bætur fyrir stríðsslys skal greiða samkvæmt eftirfarandi reglum:

- I. a. Auk þeirra dagpeninga, sem ákveðnir eru í 10. gr. laga nr. 74 31. des. 1937, skal greiða hinum slasaða 10 krónur á dag, frá því er slysið vildi til, í allt að 52 vikur samtals.
- b. Auk þeirra örorkubóta, sem ákveðnar eru í 10. gr. fyrrgreindra laga, skal greiða kr. 22000.00 fyrir fulla örorku og hlutfallslega lægra fyrir minni

örorku. Örorubætur greiðast ekki fyrir minni örorku en 5%. Félagsstjórn getur ákveðið, að örorkubætur greiðist sem árlegur lífeyrir, ef örorkan er metin 50% eða meiri.

- c. Auk þeirra dánarbóta, sem ákveðnar eru í 11. gr. fyrrnefndra laga, greiðast dánarbætur samkvæmt eftirfylgjandi töflu:

	Ekkja (ekkill)	Börn innan 16 ára	For- eldrar	Samtals
	kr.	kr.	kr.	kr.
Ekkja (ekkill)	12000	„	„	12000
— með 1 barn	12000	5000	„	17000
— með 2 börn eða fleiri	12000	9000	„	21000
— og foreldri(ar)	12000	„	9000	21000
— foreldri og 1 barn	12000	5000	4000	21000
— foreldri og 2 börn eða fleiri	12000	6000	3000	21000
— foreldrar og 1 barn	12000	3000	6000	21000
— foreldrar og 2 börn eða fleiri	12000	5000	4000	21000
1 barn	„	12000	„	12000
2 börn	„	17000	„	17000
3 börn eða fleiri	„	21000	„	21000
1 barn og foreldri(ar)	„	12000	9000	21000
2 börn eða fleiri og foreldri(ar)	„	17000	4000	21000
Foreldri(ar)	„	„	12000	12000

- II. Auk þeirra trygginga, sem um ræðir í b- og c-lið hér að framan, er skylt að tryggja alla skipverja á skipum 300 smálesta (brúttó) og stærri, öðrum en togurum, fyrir jafnháum upphæðum og þar segir, og skal félagsstjórnin verja þeim til kaupa á árlegum lífeyri hjá viðurkenndum tryggingafélögum, til tryggða sjálfs eða þeirra vandamanna hans, er bæturnar eiga að hljóta. Þessi lífeyrir skal ekki skerða önnur eftirlaun, er hlutaðeigendur kunna að eiga rétt á.

Ef togarar eða önnur skip minni en 300 smalestir (brúttó) sigla til útlanda, skulu skipverjar þeirra tryggðir á sama hátt og segir í næstu málsgrein hér á undan, frá því er skip lætur úr síðustu höfn hér á landi og þar til er það tekur hér höfn aftur.

23. gr.

Börn hljóta því aðeins bætur, að þau hafi verið á framfæri hins látna. Fósturbörn hafa sama rétt til bóta og börn. Þau börn hins látna, sem eru eldri en 16 ára og hafa verið á framfæri hans sökum varanlegrar örorku (eigi minni en 50% örorku), hafa sama rétt til bóta og börn yngri en 16 ára. Systkini hins látna, sem voru algerlega á framfæri hans sökum bernsku eða örorku (50%), þegar slysið vildi til, hafa sama rétt til bóta og börn, en bætur til þeirra skerða þó ekki bótarétt barna eftir reglum fyrstu málsgreinar, staflið c, 22. gr.

24. gr.

Óheimilt er að framselja eða veðsetja bótakröfur samkvæmt lögum þessum, og ekki má leggja á þær löghald né gera í þeim fjárnám eða lögtak. Enginn skuldheimtumaður í dánarbúi eða þrotabúi hefur rétt til að skerða kröfurnar á nokkurn hátt.

25. gr.

Eigi hinn tryggði eða bú hans skaðabótarétt gegn þriðja aðila út af atviki því, er olli greiðsluskyldu félagsins, öðlast félagið þann bótarétt, er það greiðir bæturnar, að því leyti er með þarf, til þess að það verði skaðlaust.

IV. KAFLI

Almenn ákvæði

26. gr.

Brot á lögum þessum varða sektum allt að kr. 100000.00, og skal farið með mál út af brotum á þeim sem almenn lögreglumál.

27. gr.

Nánari ákvæði um félagið og starfsemi þess, réttindi og skyldur þátttakenda í félaginu, hinna tryggðu og hinna tryggingarskyldu, skulu sett með reglugerð, er stjórn félagsins semur, en ráðherra staðfestir.

Í reglugerðina má setja ákvæði um, að brot gegn henni varði refsingu, allt að kr. 100000.00 sekt.

Þar til ný reglugerð hefur verið staðfest, gilda ákvæði reglugerðar nr. 33 12. marz 1941, eftir því sem við á.

28. gr.

Með lögum þessum eru numin úr gildi lög nr. 37 12. febr. 1940, lög nr. 66 7. maí 1940, lög nr. 76 27. júní 1941, lög nr. 95 9. júlí 1941 og lög nr. 54 14. apríl 1943.

29. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1944.